

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 617/2016-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. marca 2017 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a zo sudcov Milana Ľalíka a Marianny Mochnáčovej prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti Sberbank Slovensko, a. s., Vysoká 9, Bratislava, zastúpenej obchodnou spoločnosťou SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Štefánikova 8, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Františka Sedlačka, PhD., LL.M., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 CoE 179/2013 z 12. decembra 2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Oboer 248/2014 z 27. augusta 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti obchodnej spoločnosti Sberbank Slovensko, a. s., n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 617/2016-17 z 5. októbra 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti Sberbank Slovensko, a. s., Vysoká 9, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 CoE 179/2013 z 12. decembra 2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) sp. zn. 3 Oboer 248/2014 z 27. augusta 2015 (spolu ďalej len „napadnuté rozhodnutia“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka ako navrhovateľka bola účastníčkou exekučného konania vedeného na Okresnom súde Prievidza (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 16 Er 864/2013 vo veci vymoženía peňažnej pohľadávky v sume 397 275,36 € s príslušenstvom na základe exekučného titulu – notárskej zápisnice č. N 36/2012, Nz 5032/2012, NCRls 5151/2012 spísanej 13. februára 2012 notárkou [REDACTED] (ďalej len „notárska zápisnica“). Okresný súd v označenom exekučnom konaní uznesením z 22. apríla 2013 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v časti udelenia poverenia proti povinným v 2., 3. a vo 4. rade zamietol, keď pre nedostatok materiálnych náležitostí považoval notársku zápisnicu za nespôsobilý exekučný titul. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd uznesením sp. zn. 3 CoE 179/2013 z 12. decembra 2013 potvrdil uznesenie okresného súdu ako vecne správne. Proti potvrdzujúcemu

uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Oboer 248/2014 z 27. augusta 2015 ako neprípustné odmietol.

3. Sťažovateľka tvrdí, že napadnutými rozhodnutiami boli porušené jej označené práva „na základe interpretácie, ktorá je v extrémnom rozpore s objektívnym právom“. Navyše, sťažovateľka disponuje iným právoplatným rozhodnutím krajského súdu, v ktorom bolo jej právne postavenie za totožných okolností posúdené diametrálne odlišným spôsobom. Sťažovateľka tak má vo vlastnej veci dve právoplatné súdne rozhodnutia totožného súdu, ktoré tú istú právnu otázku riešia odlišne, čo výrazne zasahuje do právnej istoty sťažovateľky a jej dôvery v platné právo.

4. Sťažovateľka nesúhlasí so závermi napadnutého rozhodnutia krajského súdu, v odôvodnení sťažnosti konkretizuje svoje výhrady a námietky a bližšie argumentuje:

«... Krajský súd v Trenčíne... prevzal právne závery, ktoré nielenže dezinterpretujú § 41 ods. 2 EP a § 44 ods. 1 a ods. 2 EP, ale zakladajú údajnú „materiálnu nevykonateľnosť notárskej zápisnice... na absurdných premisách, podľa ktorých:

a) povinní v II. až IV. rade v notárskej zápisnici údajne uzatvorili s povinným v I. rade „dohodu o prevzatí jeho povinnosti zo zmluvy o úvere s oprávneným“, ktorá je v rozpore s § 531 OZ, resp. §533 OZ;

b) notárska zápisnica údajne „obsahuje neplatné ručiteľské vyhlásenie povinných v III. a IV. rade v zmysle § 546 a nasl.OZ“;

c) čas plnenia pre povinných v II. a IV. rade v notárskej zápisnici nie je špecifikovaný dostatočne presným a určitým spôsobom;

d) oprávnený nebol prítomný pri spisovaní notárskej zápisnice, preto u povinného v II. rade nemohlo dôjsť k platnému pristúpeniu k záväzku podľa § 533 OZ a u povinných v III. a IV. rade k platnému vyhláseniu o ručení podľa § 546 a nasl. OZ.

... Proti rozhodnutiu Krajského súdu v Trenčíne podal sťažovateľ dovolanie, pričom prípustnosť dovolania založil podľa § 237 písm. f) OSP (v znení účinnom do 31.12.2014). Sťažovateľ vychádzal z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR, podľa ktorej v prípade zamietnutia žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ak pre takéto zamietnutie neboli splnené zákonom stanovené podmienky, ide o procesnú vadu

podľa § 237 písm. f) OSP (odňatie možnosti konať pred súdom). Takýmto rozhodnutím sa sťažovateľovi odoprelo právo na výkon vykonateľného rozhodnutia (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 13.10.2011, sp. zn. 3 Cdo 146/2011; uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.10.2008, sp. zn. 3 Cdo 209/2008; uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 5.2.2009, sp. zn. 5 Cdo 318/2008; uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 17.12.2009, sp. zn. 1 Cdo 177/2009).»

5. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka argumentovala, že v ňom absentuje riadne odôvodnenie a zároveň „vznikol právne neutržateľný stav, kedy prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f) OSP dovolací súd konštatuje z výsledku skúmania zákonnosti rozhodnutí súdov prvého a druhého stupňa a následne ad absurdum uvádza, že právne závery týchto súdov neskúmal“.

6. Sťažovateľka preto považuje právne závery krajského súdu a najvyššieho súdu za arbitrárne a neutržateľné, a tým zasahujúce do jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces. Podľa sťažovateľky „odvolací aj dovolací súd mali pri aplikácii § 41 ods. 2 EP a § 44 ods. 1 a ods. 2 EP vychádzať z racionálnej argumentácie, ktorá vylučuje akúkoľvek ľubovôľu vo výklade... Namiesto toho, uvedené súdy interpretovali a aplikovali citované ustanovenia extrémne nesprávnym spôsobom, ktorý je možno považovať za arbitrárny a zároveň zasahujúci do princípu právnej istoty...“.

7. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol o porušení jej v záhlaví rozhodnutia označených práv napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu, aby napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a aby jej priznal úhradu trov konania.

8. Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: krajský súd zastúpený jeho podpredsedníčkou listom sp. zn. Spr 308/16 z 23. novembra 2016, najvyšší súd zastúpený jeho predsedníčkou listom č. k. KP 3/2016-80 Nobs 100/2016 z 25. novembra 2016 a k vhodnosti ústneho pojednávania aj právny zástupca sťažovateľky listom z 21. novembra 2016.

8.1 Podpredsedníčka krajského súdu vo svojom vyjadrení k veci zotrvala na právnych záveroch, ktoré vyplývajú z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, a zároveň poukázala na vyjadrenie predsedu senátu krajského súdu rozhodujúceho vo veci, ktorý okrem iného uviedol:

«„Sťažnosť spoločnosti Sberbank Slovensko, a.s... považujem za nedôvodnú.

Senát Krajského súdu v Trenčíne v danom prípade postupoval zákonne, keď uznesením z 12.12.2013, sp. zn. 3CoE/179/2013, potvrdil uznesenie Okresného súdu Prievidza zo dňa 22.4.2013, č.k. 16Er/864/2013-17, pretože napadnuté uznesenie okresného súdu považoval za správne a zákonné, nezistil dôvody na jeho zrušenie a zmenu, pričom citované uznesenie aj dostatočne z hľadiska vyslovených záverov odôvodnil.

Domnievam sa preto, že uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 12.12.2013, sp. zn. 3CoE/179/2013, nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľa - spoločnosti Sberbank Slovensko, a.s., Vysoká 9, Bratislava na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. “»

Podpredsedníčka krajského súdu zároveň oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

8.2 Predsedníčka najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení zotrvala v plnom rozsahu na dôvodoch napadnutého uznesenia, na ktoré poukázala, a ďalej uviedla:

„Najvyšší súd, ako súd dovolací, napadnutým uznesením sp. zn. 3 Oboer 248/2014 z 27. augusta 2015 dovolanie oprávneného (sťažovateľa) odmietol a povinným 1/, 2/, 3/, 4/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznal. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že na vytýkanú vadu uznesenia odvolacieho súdu - nedostatočné odôvodnenie, by mohol prihliadnuť len vtedy, ak by bolo dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu prípustné z iného dôvodu. Námietku oprávneného, že odvolací súd sa odklonil od rozhodnutia iného senátu Krajského súdu v Trenčíne, dovolací súd nepovažoval za dôvodnú. Súdne rozhodnutie nie je prameňom práva a nemá všeobecnú právnu záväznosť. Je záväzná iba v konkrétnej veci pre konkrétnych účastníkov konania. Aj keď existuje požiadavka, aby sa v obdobných veciach rozhodovalo vždy rovnako, nemusí to byť vždy tak. V súdnej praxi na to slúžia zjednocovacie stanoviská, ktoré zosúladujú rozdielne rozhodnutia, hlavne

vyšších súdov a prijímajú stanoviská, ktoré súdy nižších stupňov rešpektujú. Z uvedeného je zrejmé, že namietaným postupom nedošlo k odňatiu možnosti oprávneného konať pred súdom. Dovolací súd ďalej poukázal na skutočnosť, že súdy v danom prípade správne skúmali náležitosti notárskej zápisnice ako exekučného titulu a dospeli k určitým skutkovým zisteniam a následne k právnym záverom. Súdy, resp. exekučný súd skúma, či exekučný titul pri rozhodovaní o žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie spĺňa podmienky vykonateľnosti (formálnej i materiálnej). Súd môže zároveň v tomto rozsahu skúmať exekučný titul počas celého exekučného konania a v prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti, môže exekúciu aj bez návrhu zastaviť tak, ako v danom prípade. Z uvedeného je zrejmé, že v danom prípade išlo o zákonné skúmanie exekučného titulu. Právne závery, na ktorých súdy založili svoje rozhodnutia, by mohol dovolací súd skúmať, ak by bolo dovolanie prípustné.

... Námietka odopretia práva na výkon vykonateľného rozhodnutia by bola dôvodná iba vtedy, ak by súdy v predmetnej veci rozhodli nezákonne, čo sa podľa tvrdení dovolacieho súdu nestalo. Sťažovateľovi však nie je zrejmé, na akom základe dovolací súd deklaroval zákonnosť dotknutých rozhodnutí, keďže v ďalšej časti napadnutého uznesenia uviedol, že právne závery, na ktorých súdy založili svoje rozhodnutia, by mohol skúmať len vtedy, ak by bolo dovolanie prípustné.

K tejto námietke najvyšší súd uvádza, že sťažovateľ si v danom prípade nesprávne vysvetlil odôvodnenie dovolacieho súdu na strane 13, v ktorom dovolací súd skonštatoval, že exekučný súd bol v danom prípade oprávnený skúmať náležitosti notárskej zápisnice ako exekučného titulu a dospel k určitým skutkovým zisteniam a následne k právnym záverom. Keďže exekučný súd skúma, či exekučný titul pri rozhodovaní o žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie spĺňa podmienky vykonateľnosti (formálnej i materiálnej). Môže zároveň v tomto rozsahu skúmať exekučný titul počas celého exekučného konania a v prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti, môže exekúciu aj bez návrhu zastaviť tak, ako v danom prípade. Z uvedeného teda vyplýva, že na skúmanie exekučného titulu bol exekučný súd oprávnený zo zákona, a preto bol jeho postup v predmetnej veci zákonný, avšak právne závery, ktoré vyvodil z takto zisteného skutkového stavu, na ktorých súdy založili svoje rozhodnutia, by mohol dovolací súd skúmať, len ak by bolo dovolanie prípustné.

... najvyšší súd uvádza, že rozhodnutie dovolacieho súdu obsahuje ústavne súladné odôvodnenie, prečo bolo potrebné dovolanie sťažovateľa odmietnuť. Z odôvodnenia sťažnosťou napadnutého uznesenia jednoznačne vyplýva, že na vytýkanú vadu uznesenia odvolacieho súdu - nedostatočné odôvodnenie, by mohol prihliadnuť len vtedy, ak by bolo dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu prípustné z iného dôvodu. A skutočnosť, že odvolací súd sa odklonil od rozhodnutia iného senátu Krajského súdu v Trenčíne, nie je postupom, ktorým by došlo k odňatiu možnosti oprávneného konať pred súdom. Súdny postupovali správne, keď skúmali náležitosti notárskej zápisnice ako exekučného titulu a v prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti, je súd oprávnený žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia zamietnuť. Právne závery súdov však odvolací súd v prípade neprípustného dovolania preskúmať nemôže.

... sťažovateľ v dovolaní namietal odňatie možnosti konať pred súdom a porušenie práva na súdnu ochranu, ku ktorým malo dôjsť tým, že odvolací súd sa pri svojom rozhodnutí odchýlil od judikatúry, pričom konkrétne poukazoval na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne. Najvyšší súd uviedol, že odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, namietat' v opravnom prostriedku správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, a pod.). V predmetnej veci sťažovateľ nespochybnil procesný postup odvolacieho súdu, ktorým by mu bola znemožnená realizácia procesných práv, ale namietal nesprávne právne posúdenie veci - otázku, či boli splnené podmienky, aby exekučný súd mohol z vlastnej iniciatívy skúmať hmotnoprávne otázky spojené s notárskou zápisnicou v porovnaní s rozhodnutím vydaným krajským súdom v inom konaní. Samotným právnym posúdením veci by sa však odvolací súd mohol zaoberať len vtedy, ak by dovolanie bolo prípustné. O taký prípad však nejde, keďže odňatie procesných práv dovolateľovi zo spisu nevyplýva a prípadné nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá.“

Preto podľa názoru najvyššieho súdu k porušeniu sťažovateľkou označených práv napadnutým uznesením nedošlo.

Predsedníčka najvyššieho súdu zároveň oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

8.3 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom vyjadrení k vhodnosti ústneho pojednávania uviedol, že súhlasí s jeho upustením.

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia označených práv.

II.

10. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

13. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

14. Ústavný súd vychádza zo zásady, že právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú. Takto vymedzený obsah základného práva na súdnu ochranu sa uplatňuje aj v nútenom výkone súdneho a iného rozhodnutia. Aj vo výkone rozhodnutia alebo v súdnej exekúcii sa musí zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, ak splní predpoklady ustanovené zákonom (napr. II. ÚS 37/2011).

15. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

16. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania.

17. Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci. Z uvedených hľadísk preto ústavný súd posudzoval aj sťažovateľkou napadnuté rozhodnutia.

K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením krajského súdu

18. Sťažovateľka vidí porušenie označených práv krajským súdom v arbitrárnosti a neudržateľnosti jeho právneho záveru o materiálnej nevykonateľnosti notárskej zápisnice, ktorý je podľa nej v extrémnom rozpore s objektívnym právom. Sťažovateľka tiež namieta porušenie princípu právnej istoty a dôvery v právo, pričom argumentuje rozhodnutím iného senátu krajského súdu, ktorý posúdil jej vec za totožných okolností odlišne.

19. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu, uviedol:

„Preskúmaním obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že oprávnený si v exekučnom konaní proti povinným 1/ až 4/ uplatnil pohľadávku v sume 397.275,36 eura spolu s príslušenstvom na základe exekučného titulu, ktorým je notárska zápisnica č. N 36/2012, Nz 5032/2012, NCRI 5151/2012 zo dňa 13.02.2012.

Podľa § 44 ods. 2 Ex. por., súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul... Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo

exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu, táto lehota neplatí, ak ide o exekučný titul podľa §41 ods. 2 písm. c/ a d/. Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie.

Podľa § 41 ods. 2 písm. c/ Ex. por., podľa tohto zákona možno vykonať exekúciu aj na podklade notárskych zápisníc, ktoré obsahujú právny záväzok a v ktorých je vyznačená oprávnená osoba a povinná osoba, právny dôvod, predmet a čas plnenia, ak povinná osoba v notárskej zápisnici s vykonateľnosťou súhlasila.

Predpokladom na vedenie exekúcie voči dlžníkovi je exekučný titul. Môže ísť o rozhodnutie súdu v zmysle § 41 ods. 1 Ex. por. alebo rozhodnutie iných orgánov alebo iná verejná listina podľa § 41 ods. 2 Ex. por. Exekučným titulom je iba také rozhodnutie, ktoré je vykonateľné a ktoré ukladá určitú povinnosť. Právna teória rozlišuje medzi formálnou a materiálnou vykonateľnosťou rozhodnutia. Formálna vykonateľnosť notárskej zápisnice (exekučného titulu v preskúmvanej veci) spočíva v jej dodržaní tak, ako je táto upravená v § 47 Notárskeho poriadku. Materiálna stránka je predpísaná priamo zákonom v § 41 ods. 2 Ex. por.

Súd prvého stupňa v napadnutom uznesení uviedol, že povinní 2/ až 4/ v notárskej zápisnici uzavreli dohodu s povinným 1/ o prevzatí jeho povinnosti zo Zmluvy s oprávneným. V zmysle ust. § 531 Občianskeho zákonníka k platnému prevzatiu dlhu môže dôjsť na základe písomnej zmluvy uzavretej medzi dlžníkom a treťou osobou (novým dlžníkom), na čo je vždy potrebný súhlas veriteľa. Súhlas veriteľa ako jednostranný právny úkon môže byť adresovaný buď pôvodnému dlžníkovi, alebo novému dlžníkovi, pričom nie je rozhodujúce, v akej forme bol súhlas udelený. Musí však spĺňať podmienky uvedené v ustanovení § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd prvého stupňa preto správne konštatoval, že takáto dohoda s povinným 1/ je v rozpore s inštitútom prevzatia dlhu v zmysle ust. § 531 Občianskeho zákonníka, nakoľko v nej absentuje súhlas veriteľa. Rovnako tak, ako konštatoval súd prvého stupňa v danom prípade nemožno aplikovať inštitút pristúpenia k záväzku podľa § 533 Občianskeho zákonníka. Pristúpenie k záväzku podľa uvedeného ustanovenia má ten význam, že ak sa niekto písomnou dohodou s veriteľom zaviazal, že mu za dlžníka zaplatí peňažný dlh, stáva sa jeho dlžníkom popri pôvodnom

dlžníkovi a obaja sú voči nemu zaviazaní solidárne. Pristúpiť k záväzku inak než písomnou dohodou nie je možné. Ide o podmienku ustanovenú v zákone. V danom prípade však písomná dohoda s veriteľom nebola uzavretá. Z uvedeného vyplýva, že žiadnym spôsobom nedošlo k uzavretiu platnej dohody v zmysle zákonných ustanovení medzi povinným 1/ a povinnými 2/ až 4/ a nemohol tak nastať platný právny dôvod vzniku plnenia povinných 2/ až 4/. Rovnako ako súd prvého stupňa aj odvolací súd dospel k názoru, že v notárskej zápisnici je právny záväzok zaplatiť dlh oprávnenej osobe označený ako povinnosť zaplatiť uznaný dlh. Povinní 3/ a 4/ však žiaden dlh voči osobe oprávnenej žiadnym spôsobom neuznali a ani predmetná notárska zápisnica neobsahuje ustanovenia o ich uznaní dlhu. Keďže povinní 3/ a 4/ žiaden dlh neuznali nevzniká im povinnosť plniť v prospech oprávnenej osoby.

Obsahom predmetnej notárskej zápisnice ako exekučného titulu je osvedčenie notára, že dlžník dal súhlas s vykonateľnosťou určitého záväzku. Vo všeobecnosti nie je potrebné, aby účastníkom pri spísaní notárskej zápisnice bol aj oprávnený (veriteľ). V prípade ak ide o vznik ručiteľského záväzku, ručenie, ktorým sa zabezpečuje pohľadávka veriteľa vzniká dohodou veriteľa a ručiteľa, v ktorej ručiteľ písomne zoberie na seba povinnosť uspokojiť veriteľovu pohľadávku, ak ju neuspokojí sám dlžník. Ručenie vzniká dohodou účastníkov, a nie jednostranným vyhlásením ručiteľa. Je preto nepochybné, že na vznik ručiteľského vzťahu je potrebný súhlas veriteľa. Tento súhlas však v danej veci udelený nebol, pretože oprávnený nebol prítomný pri spisovaní notárskej zápisnice. V notárskej zápisnici sú povinní 3/ a 4/ označení ako ručiteľia I a II a vyplýva z nej, že títo zobrali na seba povinnosť uspokojiť pohľadávku, ak ju neuspokojí dlžník, avšak čas plnenia v notárskej zápisnici nie je uvedený. Čas plnenia (lehota plnenia) je jedna z náležitostí, ktoré musí mať exekučný titul, aby spĺňal predpoklady materiálnej vykonateľnosti. S poukazom na skutočnosť, že notárska zápisnica neobsahuje lehotu plnenia pre povinného 3/ a 4/ treba konštatovať, že nespĺňa jednu z potrebnej obsahovej náležitosti a z tohto dôvodu je v uvedenej časti materiálne nevykonateľná. Odvolací súd má na základe uvedeného za to, že súd prvého stupňa správne zamietol žiadosť súdneho exekútora v časti udelenia poverenia na vykonanie exekúcie, proti povinnému 2/ až 4/ z dôvodu nespôsobilosti exekučného titulu a odvolanie oprávneného nie je dôvodné.“

20. Zo súvisiaceho spisu okresného súdu, ktorý si ústavný súd vyžiadal, vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

Sťažovateľka v návrhu na vykonanie exekúcie uviedla, že *„Povinní sa zaviazali oprávnenému vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky najneskôr do 20.12.2012“*.

Povinní svoju povinnosť splácať úver v dohodnutých termínoch a v určenej výške jednotlivých splátok nespĺnili riadne a včas. Istina peňažného záväzku povinných predstavuje ku dňu 20.2.2013 sumu 397.275,36 EUR.“

Z notárskej zápisnice vyplýva, že táto obsahuje vyhlásenie povinných osôb, ktorými sú dlžník, prístupujúci dlžník, ručiteľ I a ručiteľ II, o súhlase s jej vykonateľnosťou.

Z notárskej zápisnice ďalej ústavný súd zistil, že je zákonom ustanoveným spôsobom zviazaná len s dodatkom č. 4 k zmluve o splátkovom úvere č. 280 449 z 15. augusta 2008 (ďalej len „zmluva“), avšak nie aj so zmluvou samotnou a jej dodatkami č. 1 až 3.

Z článku I notárskej zápisnice vyplýva, že dlžník uzatvoril so sťažovateľkou v postavení veriteľa zmluvu v znení jej dodatkov č. 1 až 4.

Z článku II notárskej zápisnice vyplýva, že veriteľ, dlžník a prístupujúci dlžník uzatvorili dodatok č. 4, ktorým sa zmluva mení a dopĺňa.

Z článku II notárskej zápisnice vyplýva konkrétny záväzok dlžníka, v zmysle ktorého *„odo dna uzatvorenia Dodatku č. 4 k Zmluve sa Dlžník zaväzuje splácať zostatok istiny Splátkového úveru vo výške 397 815,81 EUR nasledovne...“*, pričom určuje sumy jednotlivých splátok a dátumy ich splatnosti, ako aj deň konečnej splatnosti splátkového úveru 20. decembra 2012.

Notárska zápisnica ďalej v článku IV odseku druhom obsahuje vyhlásenie ručiteľa I, ktorý vyhlasuje veriteľovi, že *„v prípade, ak dlžník... a prístupujúci dlžník..., nespladí dlh, ktorý je opísaný v bode I. a II. v tejto notárskej zápisnici a vyplývajúci zo Zmluvy sa zaväzujem uhradiť predmetný dlh s príslušenstvom za dlžníka. Veriteľ sa s ručiteľom I. dohodli, že v prípade ak bude dlžník v omeškaní a veriteľ vyzve ručiteľa I. na plnenie za dlžníka a prístupujúceho dlžníka, ručiteľ I. dlh splní.“*

Rovnako je v článku IV v odseku treťom formulovaný aj záväzok ručiteľa II.

V článku IV v odseku štvrtom notárskej zápisnice dlžník a prístupujúci dlžník *„vyhlasuje, že výslovne súhlasí s tým, aby v prípade nesplnenia svojho záväzku za podmienok uvedených v tejto notárskej zápisnici sa táto notárska zápisnica stala*

vykonateľným titulom pre exekúciu podľa § 41 ods. 2) zákona č. 233/1995 Z. z. Exekučného poriadku...“.

Notárska zápisnica v článku IV v odseku piatom ďalej obsahuje vyhlásenie ručiteľa I, ktorý vyhlasuje, že *„výslovne súhlasí s tým, aby v prípade nesplnenia záväzku dlžníkom, prístupujúcim dlžníkom za podmienok uvedených v tejto notárskej zápisnici sa táto notárska zápisnica stala vykonateľným titulom pre exekúciu podľa § 41 ods. 2) zákona č. 233/1995 Z. z. Exekučného poriadku...“.*

V článku IV v odseku šiestom notárskej zápisnice je formulované aj vyhlásenie ručiteľa II, ktorý *„výslovne súhlasí s tým, aby v prípade nesplnenia svojho záväzku za podmienok uvedených v tejto notárskej zápisnici sa táto notárska zápisnica stala vykonateľným titulom pre exekúciu...“.*

21. Ústavný súd vychádzajúc z obsahu exekučného spisu konštatuje, že závery krajského súdu vychádzajú z rozhodných skutočností, ktoré korešpondujú s obsahom súdneho spisu, a nezistil svojvôľu krajského súdu pri výklade a aplikácii označených ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v procese rozhodovania o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia, tak ako to tvrdila sťažovateľka v sťažnosti.

22. Záver krajského súdu, že nedošlo k uzavretiu platnej dohody medzi povinným v 1. rade (veriteľom) a povinnými v 2. až vo 4. rade (prístupujúcim dlžníkom a ručiteľmi), a teda nemohol nastať platný právny dôvod plnenia povinných v 2. až vo 4. rade, je riadne odôvodnený, pričom ústavný súd nezistil takú interpretáciu relevantných noriem platného práva, ktorá by nezodpovedala rozhodným okolnostiam posudzovanej veci. V notárskej zápisnici je ako právny dôvod plnenia povinných uvedená len zmluva, pričom zo zmluvy, resp. jej dodatku č. 4 vyplýva iba záväzok dlžníka splácať zostatok istiny splátkového úveru. Dodatok č. 4 k zmluve neobsahuje žiadny záväzok prístupujúceho dlžníka splatiť dlh zo zmluvy popri veriteľovi, a takýto záväzok prístupujúceho dlžníka nie je jednoznačne formulovaný ani v obsahu samotnej notárskej zápisnice. Zmluva nemôže byť právnym dôvodom vzniku záväzku ani voči ručiteľom, keďže títo, ako to tvrdí samotná sťažovateľka, sa stali ručiteľmi na základe ručiteľského vyhlásenia.

23. Rovnako záver krajského súdu, že notárska zápisnica neobsahuje vo vzťahu k povinným v 3. a vo 4. rade (ručiteľom) čas plnenia, považuje ústavný súd v okolnostiach posudzovaného prípadu za správny. Notárska zápisnica čo sa týka času plnenia vo vzťahu ku všetkým povinným odkazuje na spôsob splácania dlhu uvedený v zmluve, resp. v jej dodatku č. 4. Vo vzťahu k ručiteľom však nie je možné určiť čas plnenia ich záväzku rovnako, ako to je v prípade dlžníka a prístupujúceho dlžníka, keďže záväzok ručiteľa plniť veriteľovi dlh za dlžníka nastáva až po tom, keď je dlžník v omeškaní. Samotný súhlas ručiteľov s vykonateľnosťou exekučného titulu bol viazaný na podmienky uvedené v notárskej zápisnici, ktorá v prípade omeškania dlžníka stanovovala povinnosť oprávneného (sťažovateľky) vyzvať ručiteľov na plnenie. Sťažovateľka v návrhu na vykonanie exekúcie ani dodatočne nepriložila dôkaz o tom, že skutočne po splatnosti úveru vyzvala ručiteľov na splnenie dlhu v konkrétnej sume za dlžníka a prístupujúceho dlžníka, čo bolo podmienkou vykonateľnosti notárskej zápisnice vo vzťahu k ručiteľom priamo v nej ustanovenou. Z uvedeného dôvodu nie je možné stanoviť čas, kedy sa notárska zápisnica stala vo vzťahu k ručiteľom vykonateľnou, pričom moment jej vykonateľnosti vo vzťahu k ručiteľom nie je možné stanoviť ani na základe ďalších skutočností vyplývajúcich z predmetného súdneho spisu, resp. interpretáciou do úvahy prichádzajúcich noriem. Ústavný súd pre úplnosť uvádza, že nespochybňuje záver sťažovateľky, že na ručenie v obchodných záväzkových vzťahoch nemožno aplikovať ustanovenia o ručení podľa Občianskeho zákonníka a že v zmysle § 303 a nasl. Obchodného zákonníka sa na vznik ručiteľského záväzku nevyžaduje uzatvorenie zmluvy medzi ručiteľom a veriteľom. Ak však strany chceli vylúčiť postup podľa § 306 ods. 1 Obchodného zákonníka, ako to tvrdí sťažovateľka, na vylúčenie tejto dispozitívnej úpravy bola potrebná dohoda strán. Samotný súhlas s vykonateľnosťou notárskej zápisnice v okolnostiach posudzovaného prípadu bez ďalšieho nenahrádza dojednanie o vylúčení uvedenej dispozitívnej úpravy.

24. Ústavný súd ďalej konštatuje, že tvrdenie sťažovateľky, že zmluva je neoddeliteľnou súčasťou notárskej zápisnice, resp. dohoda medzi veriteľom a prístupujúcim dlžníkom tvorila neoddeliteľnú prílohu vykonateľnej notárskej zápisnice, je preukázateľne nepravdivé, pretože len dodatok č. 4 k zmluve tvorí neoddeliteľnú súčasť notárskej

zápisnice. Ústavný súd tiež zistil, že samotná zmluva ani údajná písomná dohoda medzi veriteľom a prístupujúcim dlžníkom sa v predmetnom exekučnom spise nenachádza.

25. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie krajského súdu nemožno považovať za zjavne neodôvodnené či arbitrárne. Krajský súd vychádzajúc z návrhu sťažovateľky na vykonanie exekúcie a na základe posúdenia predloženej notárskej zápisnice v odôvodnení napadnutého uznesenia dospel k ústavne akceptovateľnému záveru o materiálnej nevykonateľnosti notárskej zápisnice ako exekučného titulu, pričom ústavný súd nezistil, že by výklad a aplikácia relevantných ustanovení Exekučného poriadku krajským súdom popierala ich účel alebo zmysel.

26. Vo vzťahu k sťažovateľkou namietanému porušeniu princípu právnej istoty a dôvery *v právo*, *argumentujúc rozhodnutím iného senátu krajského súdu*, ústavný súd uvádza, že právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky (napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06). Zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov je poslaním Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorému zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05). Práve plénum a kolégiá najvyššieho súdu sú oprávnené odstraňovať nejednotnosť výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov tak, aby sa chránili okrem iného aj legitímne očakávania účastníkov súdnych konaní.

K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu

27. Podľa sťažovateľky najvyšší súd porušil jej označené práva tým, že bez náležitého odôvodnenia aproboval postup krajského súdu, ktorý považoval za súladný so zákonom, a preto dovolanie ako neprípustné odmietol.

28. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd ním odmietol dovolanie sťažovateľky ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je tento opravný prostriedok prípustný (§ 239 Občianskeho súdneho poriadku), keďže v postupe krajského súdu, ktorý potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa, nevzhladol vadu konania, ktorá by znemožnila sťažovateľke realizáciu jej procesných práv a iné vady konania v dovolacom konaní nevyšli najavo. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd zaujal právny názor, že na nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia by mohol prihliadnuť len vtedy, ak by dovolanie bolo prípustné z iného dôvodu. Dovolací súd tiež konštatoval, že námietka sťažovateľky o odopretí jej práva na výkon vykonateľného rozhodnutia by bola dôvodnou len v tom prípade, ak by súdy v predmetnej veci rozhodli nezákonne. V danom prípade však súdy správne skúmali náležitosti notárskej zápisnice ako exekučného titulu a dospeli k určitým skutkovým zisteniam a k právnym záverom. Súd môže skúmať exekučný titul počas celého exekučného konania a v prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti, môže exekúciu aj bez návrhu zastaviť. Je preto zrejmé, že v danom prípade šlo o zákonné skúmanie exekučného titulu. Právne závery, na ktorých súdy založili svoje rozhodnutia, však dovolací súd neskúmal, keďže takýto postup by bol možný len v prípade procesne prípustného dovolania. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky, že napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, najvyšší súd uviedol, že tento dovolací dôvod možno uplatniť len v procesne prípustnom dovolaní.

29. Ústavný súd po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nezistil, že by účinky výkonu jeho dovolacej právomoci boli nezlučiteľné so základným právom účastníka konania na súdnu ochranu či so zásadami spravodlivého procesu. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd uviedol dostatočné a presvedčivé dôvody, pre ktoré dovolanie sťažovateľky odmietol z dôvodu jeho neprípustnosti. S poukazom na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že spôsob aplikácie relevantných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a Exekučného poriadku najvyšším súdom nevykazuje znaky svojvoľnosti či arbitrárnosti. Skutočnosť, že najvyšší súd kvalifikoval dovolanie sťažovateľky ako

neprípustné a že pri tom vyslovil právny názor, s ktorým sa sťažovateľka nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie podľa označených článkov ústavy a dohovoru.

III.

30. Z uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru o ústavnej udržateľnosti a súladnosti napadnutých rozhodnutí krajského súdu a najvyššieho súdu s označenými právami sťažovateľky podľa ústavy a dohovoru, teda že krajský súd a najvyšší súd neporušili z dôvodov uvádzaných sťažovateľkou jej právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto sťažnosti nevyhovel.

31. Keďže ústavný súd sťažnosti ako celku nevyhovel, ďalšími návrhmi sťažovateľky sa už nezaoberal.

32. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. marca 2017